

Aleksandar Jakir, DALMATIEN ZWISHEN DEN WELTKRIGEN,
München 1999, стр. 534

У издању Судост-института у Минхену на њемачком језику објављена је 1999. студија Александра Јакира "Dalmatien zwishen den Weltkrigen" (Далмација између свјетских ратова).

Књига носи поднаслов "Agrarische und urbane Lebenswele und das Scheitern der jugoslawischen integration" (Аграрни и урбани свијет и неуспјех југословенске интеграције). Поднаслов Јакирове студије ближе је одредио њен садржај. Аутор је кроз анализу аграрног и урбаног амбијента Далмације у периоду 1918-1941. трагао за могућим разлозима и узроцима неуспјеха у формирању југословенског националног идентитета након стварања државне заједнице - Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (Југославије).

Поред увода, Јакирова студија садржи још три тематске цјелине, закључак, прилоге, преглед извора и литературе, као и регистар личних имена.

У уводном дијелу отворена су питања у вези са назначеном темом уз осврт на стање извора.

Прва тематска цјелина насловљена је: "Национални идентификациони концепти и политика у Далмацији на крају Првог свјетског рата". У њој аутор разматра питања попут: нације и национализма, стварања нација код Хрвата и Срба до 1918, износи карактеристике модерног стварања хрватске и српске нације, расправља о "југо-

словенству" као опозиционој стратегији, не занемарујући ни спољнополитички притисак као фактор могуће стабилизације нове државе кроз оквир Јадранског питања.

У другој тематској цјелини, која носи наслов "Далмација 1918-41, наде и њихова пропаст, културни и друштвено-економски услови егзистенције као основе националног идентитета", аутор износи цјеловиту унутрашњу слику Далмације у том периоду. У круг питања којима посвећује пажњу нашла су се: "Конфесионално обликовање и културна миљеа", "Село и аграрни амбијент", "Градски амбијент", "Социјалне промјене" итд. Александар Јакир је дао у овој цјелини ону унутрашњу слику Далмације која је била у оштрој супротности са декларативним залагањем новоконституисане државе, да разноврсно културно-историјско, политичко и економско тло, какве карактеристике исказује у међуратном периоду ова регија, примјери начелима модерне европске државе прве половине XX вијека.

У трећој тематској цјелини под насловом "Интегрално југословенско јединство и продор хрватске националне свијести", анализира се програм југословенске националне идентификације, реконструишу његови носиоци на овом простору. Аутор уводи у истраживачки простор концепт модерне хр-

ватске нације, који реализује Хрватска сељачка странка, прилагођавајући га реалној социјално-економској структури Далмације. Тек је, како Јакир наводи, "сељачка странка понудила концепт који је сељаке интегрисао у модерно грађанско друштво".

Зашто није дошло до "југословенске националне творевине", односно гдје леже коријени пропасти југословенског "националног питања" након одвајања Далмације од Аустрије и касније по њеном укључивању у државне границе Краљевине СХС (Југославије), аутор објашњава у закључку: "Сувише различита била су полазишта, предалеко су узнатредали и преви-

ше били учвршћени различити концепти нације (...) Они који су се од доле залагали за југословенски идентитет, нијесу представљали релевантну социјалну групу. Конфесионални расцјеп, предалеко узнатредао, формирање књижевних језика, различити државни и правни системи и присутно подсећање на властите државне традиције били су препреке које нијесу допустиле настанак југословенског народа".

Књигу Александра Јакира, "Далмација између два свјетска рата", препоручујемо стучној јавности, како због њеног увјерљивог садржаја тако и са становишта обима идеја присутних у њој.

Др Сенка Бабовић Распојовић